

Asia: VN/36421/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleisestä asumistuesta ja eläkkeensaajan asumistuesta annettujen lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry, myöhempänä EKL, kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen. Huomautamme kuitenkin, että oletettavasti johtuen virheellisestä jakelusta tätä esitystä ei ole toimitettu kansallisille eläkeläisjärjestöille. Kyseinen esitys vaikuttaa äärimmäisen olennaisesti eläkkeensaajien toimeentuloon, joten kehotamme huolehtimaan eläkeläisjärjestöjen kuulemisesta asianmukaisesti. Jakelussa mainitut "Eläketurvakeskukselta ja eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry" eivät ole yksi järjestö tai taho. Kannamme tämän myötä huolta, että ovatko muutkaan jakeluun tarkoitetut tahot saaneet lausuntopyyntöä asianmukaisesti.

EKL ei voi hyväksyä esityksen mukaista muutosta eläkkeensaajan asumistukeen. EKL on vastustanut osana kaikkien kansallisten eläkeläisjärjestöjen lausuntoa voimassa olevaa eläkkeensaajan asumistuen indeksijäädystä, emmekä nytkään hyväksy heikennyksiä pienituloisimpien eläkeläisten toimeentuloon.

Eläkkeensaajan asumistuki on tukena tarkoitettu ja kohdennettu pienituloisimpien eläkkeensaajien asumisen turvaamiseen. Eläkeläisten asumisen yhtenä tärkeimpänä piirteenä on asumisen pysyvyyden tärkeys, varsinkin myöhemmällä iällä. Suomalaisten eläkkeet ovat kehittyneet vuosien aikana merkittävänkin positiivisesti, mutta maamme eläkkeensaajista 26,3 % elää edelleen eläkkeellä, joka on alle 1250 €/kk. Eläkkeensaajien pienituloisuus keskittyy erityisesti erityisen ikääntyneisiin suomalaisiin, varsinkin naisiin. Tämän takia tämän esityksen vaikutukset kohdistuisivat, esityksen itsekin tämän myöntäen, vahvan sukupuolittuneesti.

Yksittäiseen tuensaajaan kohdistuva leikkaus on esityksen mukaan noin 15–35 euroa. Korostamme, että vaikka ko. summa ei vaikuttaisi suurelta, pienituloisten eläkkeensaajien toimeentuloon tämä on erittäin merkittävä leikkaus. Eläkkeensaajille kohdistetaan isoja taloudellisia paineita tänä vuonna ja

lähitulevaisuudessa ylipäättään, esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korottamisen tai arvonlisäveron kiristämisen myötä.

Eläkkeensaajan asumistukea sai vuoden 2022 joulukuussa yhteensä 206 975 henkilöä. Tämän esityksen on laskettu leikkaavan asumistukea 203 000 henkilöltä ja lakkauttavan sen kokonaan 7 600 henkilöltä. Esitys siis käytännössä leikkaisi eläkkeensaajan asumistukea lähes jokaiselta tukea saavalta. Tämän kokoista tuen leikkausta emme voi missään nimessä hyväksyä.

Hallituksen esitys korostaa tuen leikkaantumisen kohdistuvan parempituloisiin ja varakkaisiin tuensaajiin. Korostamme kuitenkin, että eläkkeensaajan asumistukea myönnetään jo parhaillaan pienituloisille eläkkeensaajille. Tällä tapaa esityksessä toistuva sanamuoto varakkaammista ja parempituloisista tuensaajista on harhaanjohtava.

Pienituloisten suomalaisten eläkkeensaajien asumiseen kuluu merkittävä osa heidän tuloistaan ja tämä esitys heikentää heidän toimeentuloaan entisestään. Mikäli tavoitteena on, että eläkeläiset hakeutuvat halvempiin asuntoihin tuen leikkaantuessa, voimme muistuttaa asumisen merkittävien vaikeuksien lisääntyneen Suomessa kaikkiaan tämän vuoden aikana. Nyt elokuussa on huomautettu julkisessa keskustelussa, että asumistilanteiden kriisiytymisten ja häätöjen määrät ovat lisääntyneet tämän vuoden aikana, jolloin etenkin huokeampien asuntojen löytyminen on erityisen haastavaa. Näissä haasteissa on alueellisia erityispiirteitä, mutta asuinpaikasta riippumatta kaikkia eläkkeensaajan asumistuen saajia yhdistää pienituloisuus.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista ja kansalaisvaikutuksista?

Esityksen taloudelliset ja kansalaiseen kohdistuvat vaikutukset on mainittu varsin seikkaperäisesti. Tuen leikkaaminen kohdistuu erityisesti naisiin ja ikääntyneisiin. EKL ei luonnollisestikaan vaadi, että tukea tai sen heikennyksiä kohdennettaisiin sukupuolen tai iän mukaan, mutta on olennaista tiedostaa tämänkin esityksen kohdistuvan tiettyihin kansanryhmiin.

Esityksen asiakirjan mukaisesti tällä esityksellä ei tavoitella mitään hyötyä eläkkeensaajan asumistuen saajalle. Korostamme kuitenkin, että vaikka tavoitteissa mainitaan tuen kohdistaminen vähävaraisemmille ja eniten tukea saaville eläkkeensaajille, tämä esitys ei kohdistaisi lainkaan tukea nykyistä paremmin. Sen sijaan se leikkaa toimeentuloa jo valmiiksi pienituloisilta eläkeläisiltä. Hallituksen esitys voi siis sanoa puhtaasti tavoittelevansa vain asumistuen menojen vähenemistä.

Lausuttavaa muista vaikutuksista?

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Esityksen sivuilla 30–31 on mainittu, ettei esityksen ja muun sosiaaliturvan yhteisvaikutuksien arvio ole vielä valmistunut, vaan se on valmistelussa ministeriössä. Olemme EKL:ssä jälleen pettyneitä, että hallituksen esityksiä tuodaan toistuvasti lausunnonle, vaikka yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu.

Tällä tapaa tiedostamme toki, että tämänkin esityksen pääasiallinen vaikutus on pienentää valtion talouden alijäämää pienituloisimpien suomalaisten toimeentulon kustannuksella.

Kivinen Eero
Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry